

Stanovisko vedcov a odborných pracovníkov k ohrozeniu Tatranského národného parku

My, dolu podpísaní vedeckí a odborní pracovníci, považujeme obvinenia Štátnych lesov TANAP-u zo zodpovednosti ochráňarov za premnoženie podkôrneho hmyzu v Tatrách za zavádzajúce. Ich cieľom je pravdepodobne vytvoriť tlak na zodpovedné štátne orgány a politikov, aby povolili ťažbu dreva v najprísnejšie chránených lokalitách.

Tvrdenie, že za premnoženie podkôrneho hmyzu môže takmer výlučne nespracované drevo nachádzajúce sa v navrhovanej A-zóne národného parku (podľa návrhu Štátnej ochrany prírody SR), je nepravdivé. V skutočnosti je intenzita napadnutia prežívajúcich stromov vysoká aj v územiach, kde bola udelená výnimka na spracovanie polomu. Za jednu z príčin tohto stavu považujeme fakt, že ŠL TANAP-u doteraz nespracovali množstvo dreva, na ktorého spracovanie majú povolenie od orgánov štátnej správy životného prostredia.

Nespracovaný polom na území, kde ŠL TANAP-u nepotrebovali povolenie na jeho spracovanie (Podbanské)

Premnoženie podkôrneho hmyzu je prirodzený jav, ktorý sa pri veľkých vetrových polomoch - kalamitách vyskytuje zákonite a nedá sa mu vždy a úplne predchádzať. Premnoženia podkôrneho hmyzu v Tatrách sa pravidelne opakujú.

Poznatky z prísne chránených národných parkov v Európe (napríklad NP Bavorský les v Nemecku a Tatzański park narodowy v Poľsku) ukazujú, že vyschnuté stromy ponúkajú rozmanité podmienky pre život množstva organizmov, vrátane vzácných a ohrozených druhov, ktorých početnosť sa tam v mnohých prípadoch dokonca zvýši. Mŕtve a odumierajúce stromy zároveň vytvárajú vhodné podmienky pre život novej generácie stromov. Na nespracovaných plochách možno už dnes vidieť novú generáciu semenáčikov, ktoré rýchlo rastú a vytvoria vekovo a druhovo diverzifikovaný a dlhodobo životaschopný les aj bez nákladných lesníckych zásahov.

Prírodné zmladenie pod ochranou ponechaného polomu (Tichá dolina)

Tzv. aktívnym prístupom k regulácii podkôrneho hmyzu (ťažba stromov) často vznikajú rozsiahle ťažko zalesniteľné holiny, v ktorých nedokáže žiť veľká časť organizmov typických pre les. Tieto holiny významne prispievajú aj k jednému z najničivejších procesov v našej prírode – k fragmentácii lesných ekosystémov. Prírodu TANAP-u teda neničí podkôrny hmyz, ktorý je jej súčasťou tisícky rokov, ale ťažba dreva v najcennejších územiach prírody, ktorá sa verejnosti neopodstatnene prezentuje ako nevyhnutné ochranné opatrenie.

Holina po ťažbe polomu v TANAP-e (Tatranské Zruby)

Kým tzv. aktívny prístup je vhodný prakticky vo všetkých lesoch, v ktorých nie je prioritou ochrana prirodzených procesov (napr. v hospodárskych lesoch), v jadrových územiach národných parkov a v prírodných rezerváciách je nevyhnutné zachovať predpoklady pre spontánny priebeh prirodzených procesov bez zámerných ľudských zásahov.

Vyzývame preto ŠL TANAP-u a časť lesníckej verejnosti, ktorá presadzuje tzv. aktívny prístup aj v tých častiach národného parku a v prírodných rezerváciách, kde je prioritou ochrana prirodzených procesov, aby akceptovali existenciu TANAP-u, ako aj ďalších národných parkov a prírodných rezervácií podľa medzinárodne uznávaných kritérií (IUCN) a prestali vyvíjať aktivity, ktorých výsledkom by bola likvidácia prírodných hodnôt týchto území prostredníctvom ťažby dreva pod rôznymi zámienkami.

17. júla 2006

Ing. Rastislav Jakuš, PhD., Ústav ekológie lesa, Slovenská akadémia vied
Doc. RNDr. Ľudovít Kocian, CSc., Katedra zoológie, PriF UK Bratislava
RNDr. Eduard Stloukal, PhD., Katedra zoológie, PriF UK Bratislava
Prof. RNDr. Mikuláš Huba, CSc., Geografický ústav, Slovenská akadémia vied
Ing. Ján Topercer, CSc., Univerzita Komenského, Botanická záhrada v Blatnici
Prof. RNDr. Pavol Plesník, DrSc., emeritný profesor PriF UK Bratislava
Ing. Blanka Maňková, DrSc. expertka na imisie, bývalá pracovníčka Lesníckeho výskumného ústavu, Zvolen
Ing. Marek Ježík, PhD., Ústav ekológie lesa, Slovenská akadémia vied
Ing. Miroslav Blaženec, PhD., Ústav ekológie lesa, Slovenská akadémia vied
Ing. Peter Kaňúch, PhD., Ústav ekológie lesa, Slovenská akadémia vied
Ing. Karol Ujházy, PhD., Lesnícka fakulta, Technická univerzita, Zvolen
Doc. Ing. Eva Križová, PhD., Lesnícka fakulta, Technická univerzita, Zvolen
Ing. Vladimír Kunca, PhD., Fakulta ekológie a environmentalistiky, Technická univerzita, Zvolen
Mgr. Tatiana Kľuvánková-Oravská, PhD., Prognostický ústav, Slovenská akadémia vied
RNDr. Milan Valachovič, CSc., Botanický ústav, Slovenská akadémia vied
Prof. RNDr. František Sehnal, CSc., Entomologický ústav, Akadémie vied ČR
Mgr. Magda Jonášová, PhD., Ústav systémové biologie a ekologie Akademie věd ČR
Mgr. Jozef Bednár, MA, Oxford University Centre for the Environment, Veľká Británia